

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА БОРОВО, ОБЛАСТ РУСЕ

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ

**ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА
БОРОВО
(2020-2022)**

2020 г.

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	3 стр.
2.	АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ГОТОВНОСТТА НА ОБЩИНАТА И НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОРАЗВИТИЕ	5 стр.
	2.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2019/2020 г.....	5 стр.
	2.1.1. Предучилищно обучение	5 стр.
	2.1.2. Начално и основно образование	5 стр.
	2.2. Работа по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.....	7 стр.
	2.3. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата.....	8 стр.
	2.4. Организация на здравното обслужване за децата и учениците на територията на община Борово.....	9 стр.
	2.5. Дейности по превенция и преодоляване на проблемното поведение на местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН).....	9 стр.
	2.6. Други институции и доставчици на социални услуги в Община Борово.....	10 стр.
3.	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	11 стр.
4.	СТРАТЕГИЧЕСКИ, ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ	12 стр.
	4.1. Оперативни цели.....	12 стр.
	4.2. Основни мерки за постигане на целите.....	12 стр.
	4.2.1 По оперативна цел 1:.....	12 стр.
	4.2.2 По оперативна цел 2:	15 стр.
	4.2.3 По оперативна цел 3:	15стр.
	4.2.4 По оперативна цел 4:.....	16стр.
	4.2.5 По оперативна цел 5:.....	16 стр.
	4.2.6 По оперативна цел 6:.....	17 стр.
5.	КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА	18 стр.
6.	ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	18 стр.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Законът за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ определя образованието като национален приоритет, който се гарантира чрез прилагането на основополагащи принципи, съгласно чл. 3, ал. 2 от ЗПУО :

- ✚ единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
- ✚ ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- ✚ равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- ✚ равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- ✚ запазване и развитие на българската образователна традиция;
- ✚ хуманизъм и толерантност;
- ✚ съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- ✚ иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- ✚ прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- ✚ автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
- ✚ ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Законът за предучилищното и училищното образование внася ново качество в нашето образование като регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата – обща и допълнителна.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Разработването на Стратегията цели да се определят приоритетите в развитието на системата за предучилищното и училищното образование в общината, целите и мерките за тяхното реализиране и да се ангажират отговорните за това институции.

В основата на Общинската стратегия стои „Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Борово“ приет от Общински съвет Борово и утвърдената Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Русе 2020-2022 година.

Нормативни изисквания

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на Община Борово е разработена в изпълнение на разпоредба на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО, обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г.) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (НПО, приета с ПМС № 232 от 20.07.2017 г.).

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена) в системата на предучилищното и училищното образование (СПУО) осигуряват, е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;

- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях

- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

В съответствие с постановката на чл. 174, ал.1 от ЗПУО осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО трябва да се осъществява съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от *Наредбата за приобщаващото образование*, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа се урежда с *Наредбата за приобщаващото образование*.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
<ol style="list-style-type: none"> 1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общезитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. логопедична работа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. <p>Съгласно чл. 82 от <i>Наредба за приобщаващо образование</i>, допълнителната подкрепа е:</p> <ul style="list-style-type: none"> – краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение) – дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.

Основен принцип на *Закона за предучилищното и училищното образование* е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от *ЗПУО* – в домашни или болнични условия.

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. Образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение, така и в процеса на възпитание.

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ГОТОВНОСТТА НА ОБЩИНАТА И НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.

Анализът включва актуална информация за детските градини, училищата и доставчиците на социални услуги, функциониращи на територията на общината, както и организираните към момента дейности, подкрепящи обучението и възпитанието на децата и учениците, ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, педагогическа и психологическа подкрепа и др., ресурсната обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование на територията на общината; материалната среда и условията за личностно развитие, финансовата обезпеченост на системата на предучилищно и училищно образование за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общината.

2.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2019/2020 г.

2.1.1 Предучилищно обучение:

На територията на Община Борово функционира една детска градина с два филиала в селата – Г.Абланово и Обретеник. Общият брой на децата в детското заведение е 86, разкрита е една яслена група в град Борово.

Детска градина	Брой деца	Деца със СОП	Педагогически специалисти	Непедагогически персонал
ДГ „Славейче“ гр. Борово	86	0	9	13.5
Общо:	86	0	9	13,5

2.1.2. Начално и основно образование:

През учебната 2019-2020 година образователната система в Община Борово обхваща 3 основни училища – в град Борово, село Обретеник и село Г.Абланово.

В ОУ „Св. Кл.Охридски” – гр. Борово за учебната 2019/2020г. са записани и се обучават 114 ученици в дневна форма на обучение (ДФО), от тях 49 са на целодневно обучение. Образование получават 8 ученици със специални образователни потребности (СОП).

В ОУ „Хр.Ботев” – с. Г.Абланово за учебната 2019/2020г.се обучават 25 ученици в дневна форма на обучение от тях 18 са на целодневно обучение.

В ОУ „П.Р.Славейков” с. Обретеник за учебната 2019/2020г. са записани и се обучават 54 ученици от тях 48 са на целодневно обучение.

Училища	Бр. ученици в ДФО*	Брой ученици в ИФО*	Брой ученици в СФО*	Брой ученици ЗФО*	Общ брой ученици	Ученици със СОП*	Педагогически персонал	Непедагогически персонал
ОУ „Св. Кл. Охридски” гр. Борово	114	0	0	0	114	8	18	4
ОУ „П.Р.Славейков” с. Обретеник	54	0	0	0	54	0	10	3,5
ОУ „Христо Ботев” с. Горно Абланово	25	0	0	0	25	0	7	1,5
Общо:	193	0	0	0	193	8	35	9

ДФО – дневна форма на обучение

ИФО – индивидуална форма на обучение

СФО – самостоятелна форма на обучение

ЗФО – задочна форма на обучение

СОП – специални образователни потребности

Деца и ученици с изявени дарби:

Според Допълнителните разпоредби в ЗПУО, съгласно § 1, т. 7: „Дете или ученик с изявени дарби” е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

Работата с талантивите и даровити деца в свободното им време се осъществява в Център за обществена подкрепа – гр. Борово, Център за младежки дейности и спорт „Христо Марков“, в училища и читалища.

Деца в риск

По силата на ЗПУО, съгласно §1, т. 6 и §1, т. 11 в Допълнителни разпоредби на Закона за закрила на детето „Дете или ученик в риск” е дете или ученик:

- ✚ без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;
- ✚ жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;
- ✚ в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие;
- ✚ за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

С оглед подкрепата за деца в риск и техните семейства, в т.ч. и с цел превенция, от важно значение е междуинституционалното сътрудничество и добра съвместна работа на експертите от имащите отношение организации и институции.

Ученици със специални образователни потребности (СОП)

В Община Борово не функционират Центрове за подкрепа за личностно развитие или специализирани обслужващи звена по ЗПУО. За провеждане на ефективно и качествено професионално обучение на учениците със СОП са осигурени необходимите условия в ОБУ „Св. Климент Охридски“: назначен е учител, който отговаря на нормативните изисквания, има необходимия опит и непрекъснато повишава професионалната си квалификация; оборудвани са модерни и функционални учебни кабинети и работилници; прилагат се съвременни методи и форми на работа, съобразени със СОП на учениците; използват се подходящи дидактически материали и технически средства при провеждане на учебните занятия.

Броят на ресурсните учители се определя от броя на децата и учениците със СОП, от вида на подкрепата и от броя часове за ресурсно подпомагане. Работата с учениците със специални образователни потребности се организира в училището – в тяхната образователна среда. В началото на учебната година броя на учениците със СОП е бил четири, а в края е седем ученици. През учебната 2019-2020 година учениците със специални образователни потребности на ресурсно подпомагане са от групите на:

- Ученици с физически увреждания – 2;
- Ученици със специфични нарушения на способността за учене (ДЦП) 3;
- Ученици с разстройства от аутистичния спектър – 2;
- Ученици с емоционални и поведенчески разстройства – 1.

На учениците в системата на училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им и е съобразена с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците и на децата със специални образователни потребности в училището разполага с обособен кабинет за ресурсно подпомагане, оборудван е с компютър, специални учебно-технически средства. Изградена е достъпна архитектурна среда и социално-битови условия, екип за комплексно педагогическо оценяване, индивидуални програми за обучение, подходящи информационни и комуникационни технологии за обучение.

На учениците със СОП, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие се прилага конкретен подход при планиране на необходимите ресурси, синхронизиране на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място.

2.2. Работа по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Детските градини и училищата на територията на община Борово реализират възможностите за участие в национални и европейски проекти и програми, с цел намаляване на неравенството и социалното изключване на уязвимите групи в общината; работа по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Във всички училища на територията на общината учениците са включени в групи за извънкласни дейности. Във всички училища на територията на общината се работи по: **Програма „Всеки ученик ще бъде отличник“**. Основните компоненти по проекта са формирането на групи за извънкласни дейности по интереси и на групи за преодоляване на обучителни затруднения за учениците; развитие на творческия и спортния им потенциал; превръщане на училището в по-привлекателно място за учениците, с което да се намали преждевременното им напускане на образователната система и изграждане на по-голяма

увереност в собствените им сили; повишаване на етническата толерантност и мултикултурна интеграция. Във всяко училище е проведено проучване за интересите и желанията на учениците, след което са сформирани групите. За всички ученици са осигурени допълнителни занимания по интереси, работи се съвместно с родителите им. Обръща се внимание на индивидуалността на учениците. Ръководствата на училищата ведно с педагозите полагат усилия да приобщят всички деца. Целта е да се подкрепят децата от ромски произход в адаптацията им към училищната среда, да се обогатят знанията им, уменията за общуване с обкръжаващия ги свят. Възпитаване на всички ученици в дух на етническа толерантност, търпимост и уважение към културата и ценностите на другите. Формиране на система от знания за обществото, света и човека. Формиране на познавателни, комуникативни и практически умения. Да се осигури активно участие на родителите в дейностите организирани от училището – отворени врати, открити уроци, празници, тържества, екскурзии, спортни събития и др.;

Във връзка изпълнението на Постановление №285 от 12 декември 2018 г. , Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование, акцент в работата на педагогическите специалисти от ОУ „Христо Ботев“ – с.ГорноАбланово, бе включването на учениците в Групи за занимания по интереси. В училището бяха разкрити три групи :„От земята до небето „ -2,3,4 клас; „ Старите ракли разказват „ 5-7 клас; „ Спорт за здраве и настроение“-1-3 клас.

Освен гореизложените мерки за интеграция на уязвимите групи, в ДГ „Славейче“-гр. Борово, ОУ“Христо Ботев“ с. Горно Абланово и ОУ“ „П.Р.Славейков“- с.Обретеник, работят съвместно със сдружение „Клуб Отворено общество – гр.Русе“, асоцииран партньор РУО – Русе, по Проект № BG05M9OP001-2.018-0012 „Заедно за община Борово“, финансиран по процедура BG05M9OP001-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1. Бенефициент по проекта е Община Борово. Основната цел на проекта е създаване на комплексен и устойчив модел на интеграция на лица от маргинализирани общности в сътрудничество с всички заинтересовани страни в община Борово.

2.3 Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата

Община Борово има добри традиции в областта на културата. Духовният живот е съсредоточен в 7 читалища, едно от които в град Борово и 6 в селата Волово, Брестовица, Обретеник, Екзарх Йосиф, Батин и Горно Абланово регистрирани по Закона за народните читалищата. Тези културни институции съхраняват, развиват, популяризират и осъществяват културната дейност на общината, разпространяват културната дейност от всички етноси. Като институции с дълбок корен в местната култура и дух, читалищата имат значим исторически принос и потенциал за съвременното развитие. Към всички читалища има общодостъпни библиотеки.

Всяка година Община Борово съвместно с НЧ „Искра – 1898“ организират Фолклорният фестивал «От Дунав до Балкана», който се провежда в два дни в Седмицата, посветена на празника на Община Борово – 5 септември. Фестивалът събира хиляди самодейци от цяла България. Фестивала е един от малкото в страната, който има категория за хора в неравностойно положение, в която вземат участие лица с увреждания и деца и младежи, настанени в специализирани институции.

Община Борово, съвместно с НЧ“Искра - 1898“ –гр. Борово организира мероприятия за стимулиране творческата изява на децата в дейности, в които те участват, водени от вътрешно убеждение; организиране и провеждане на детски изложби, игри, конкурси, състезания, концерти. Предоставя се възможност на децата и учениците да развиват своите интереси в областта на музиката, танците и изобразителното изкуство.

През 2016 г. в град Борово е открит Център за младежки дейности и спорт „Христо Марков“, където се провеждат уроци по карате и уроци по народни танци, които се посещават с огромен интерес и желание от младите хора в града. Спортният център разполага с добре оборудвана фитнес зала. Изградени са детски и спортни площадки, където деца и учениците могат да тренират, да развият спортни умения и да се забавляват.

2.4. Организация на здравното обслужване за децата и учениците на територията на община Борово

Сред приоритетите на Община Борово е да осигурява равен достъп до здравни услуги на всички деца и ученици. Здравното обслужване на населението от Община Борово се осъществява от две лекарски практики и МБАЛ „Юлия Вревская“ в град Бяла, област Русе. На територията на Община Борово има регистрирани следните лечебни заведения за извънболнична помощ: амбулатория за първична извънболнична медицинска помощ и амбулатория за първична извънболнична дентална помощ.

Здравни кабинети има в училището в с. Обретеник, гр. Борово, ДГ „Славейче“ и филиалите по селата, обслужват се по график от две медицински сестри. В делегирания бюджет се предвиждат ежегодно средства за закупуване на необходимите лекарства и медикаменти. Медицинските сестри са част от общинска администрация.

При установяване на необходимост се предоставя специалист логопед от Център за обществена подкрепа – град Борово.

2.5 Дейности по превенция и преодоляване на проблемното поведение на местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН):

За превенция на престъпността сред младите хора Общината работи с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни МКБППМН, в изпълнение на регламентираните си в Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН) правомощия и компетентна ангажираност.

МКБППМН-гр. Борово работи усилено с помощта на училищните ръководства и класните ръководители във всички учебни заведения на територията на общината, с Център за обществена подкрепа- гр. Борово, който не е пряко свързан с МКБППМН, но оказва съдействие при необходимост, с Училищните комисии за превенция на противообществените прояви на учениците, с инспектор „Детска педагогическа стая“ при РУП-Бяла. Взаимодействието между отделните институции и специалистите, които работят с младежи с рисково поведение е насочено към осъществяването на корекционно - възпитателна работа и професионална подкрепа на деца и юноши с девиантно поведение, както и техните семейства; професионална подкрепа на агресивните деца, деца с асоциално поведение, деца в риск и други насочени от отдел „Закрила на детето“; превантивна дейност, чрез организиране на различни спортни събития, конкурси, изложби, обучения и други, които да предпазят младите хора от отклонения в морала и правните норми; консултативно-информационна дейност с родители на подрастващите, с класните ръководители и граждани по проблеми на възпитанието.

Всички институции в системата на образованието и подкрепата на личностно развитие си взаимодействат с Дирекция „Социално подпомагане“ – Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН – гр. Борово, Детска педагогическа стая към Районно управление – гр. Бяла и читалища.

2.6 Други институции и доставчици на социални услуги в Община Борово:

Център за обществена подкрепа – гр. Борово е социална услуга, която се извършва от Община Борово, като делегиран доставчик на социалната услуга. Център за обществена подкрепа (ЦОП) - гр. Борово е с капацитет 40 потребители. За периода на съществуването си до момента, ЦОП гр.Борово се утвърждава, като пространство за социална и психологическа подкрепа към децата и семействата от общността. По време на предоставянето на социални услуги, екипът на ЦОП гр.Борово работи за гарантиране на устойчивост на предоставяните услуги, с което дава своя принос за повишаване на благосъстоянието на децата и семействата им. Търси се цялостен подход към посрещане нуждите на семействата, предоставят се качествени социални услуги в мултидисциплинарен екип, развива се мрежа за подкрепа, инвестира се в дългосрочна положителна промяна и преодоляване на житейски трудности. По време на предоставяне на съответните услуги в ЦОП гр.Борово, децата и техните семейства получават професионално съдействие и подкрепа, ориентирано към индивидуалните им потребности и съобразени с индивидуалния плана за работа от специалистите в Центъра. Паралелно с провеждането на индивидуални сесии с потребителите и техните семейства се реализират и множество работни, вътрешно екипни срещи и планирани срещи на мултидисциплинарния екип, съвместно с детето, родител и представител на ДСП/ОЗД.

Основните цели на работа са превенция от отпадане на децата от училище: децата получават съдействие за получаване на образование, за развиване на творческите способности; децата със СОП се включват в групови дейности, оказва им се помощ да се впишат в социалната среда; провеждат се информационни срещи и обучения за деца, родители и учители по теми, свързани с проблемното поведение и неговото коригиране и др.; прави се оценка на риска; оценка на родителския капацитет; оказва се психологическа и педагогическа подкрепа на деца, жертви на насилие, работи се активно с деца с агресивно поведение.

ИЗВОД: Анализът на потребностите за личностно развитие на децата и учениците в Община Борово извежда конкретни предизвикателства пред общата и допълнителната подкрепа:

Дейности от **общата подкрепа** за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училищата могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- кариерно ориентиране на учениците- дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (чл. 180, ЗПУО);

- грижа за здравето- осигурява се чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот(чл. 183, ЗПУО);

- поощряване с морални и материални награди- Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование; наградите могат да бъдат учредявани от Министъра на образованието и науката, от Началника на РУО, от Директора на съответната институция;

- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение- детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес(чл. 185, ЗПУО);

- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения- при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности

и ранното оценяване на риска от тях. Тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование(чл. 174,чл.5, ЗПУО);

- логопедична работа

↓ Дейностите от **допълнителната подкрепа**, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са: психосоциална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания; ресурсно подпомагане.

Подкрепата извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърнат образователните институции в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Всеки има право на образование и може да повишава образованието и квалификацията си чрез учене през целия живот.

Ключови предизвикателства в периода на действие на първата областна стратегията бяха свързани с утвърждаване на философията за приобщаващото образование в българската образователна система и предоставянето на подкрепа за личностното развитие на децата и учениците. От 2016 г. в България официално имаме приобщаващо образование, чиято идея е образованието да е ориентирано към индивидуалните потребности на ученика и детето. Създадох се екипи за подкрепа на личностното развитие – психолози, логопеди, ресурсни учители. През изминалите години се осъществи прилагането на организацията и процедурите, изисквани от Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование.

Предизвикателствата , в периода на действие на новия стратегически документ свързани с надграждане на постиженията, както и с преодоляване на възникналите затруднения при прилагане на новата нормативна уредба. Във всяка община да се прилагат подходящи подходи за най-добра грижа, съобразена с индивидуалните потребности и способности на децата и учениците. Образователните институции са поставени пред предизвикателството да изискват нови компетентности и нов поглед от педагогическите специалисти върху собствената им работа. В училищата и детските градини са необходими нови специалисти, с които ще се разшири кръгът на участниците в работата на екипите за подкрепа за личностно развитие, тъй като екипната работа е основен подход в приобщаващото образование. Това поставя въпроса за непрекъснатата повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти, които предоставят обща и допълнителна подкрепа. От съществено значение е ефективното взаимодействие между институциите, между тях и семействата, включване на родителите в образователния процес, осигуряване на равен достъп до предучилищното и училищното образование.

Отчитайки негативните демографски тенденции – обхващането, приобщаването и интеграцията на всяко дете, както и подобряване на възпитателната работа и взаимодействие с родителите, най-вече с тези от малцинствените групи отново ще са във фокуса на работата на всички заинтересовани страни в областта.

Необходимо е съвместно с училищните ръководства да се организират дейности за по-задълбочено разбиране и по-пълно използване на финансовите механизми и особености в сферата на приобщаващото образование и привличане и на проектно финансиране; популяризиране на философията на приобщаващото образование, просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците със специални образователни потребности, разбиране за отговорностите на всички, проявявайки толерантност и търпимост.

„Искаме да променим училищната среда така, че тя да приеме всяко различно дете!“

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ, ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

4.1. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Оперативна цел 2: Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Оперативна цел 3: Организационно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите залегнали в Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование.

Оперативна цел 4: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

Оперативна цел 5: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Оперативна цел 6: Сътрудничество с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

4.2. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

4.2.1 По оперативна цел 1:

1. Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

✚ Извършване на оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа за личностно развитие (чл. 70 от НПО).

✚ Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно чл. 16 от Наредба за приобщаващото образование за разпознаване – определяне на конкретни дейности от обща подкрепа за деца и ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение и превенция на обучителните затруднения.

✚ Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното, емоционалното и творческото му развитие (чл. 10 от Наредбата за приобщаващо образование).

✚ Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца - извършва се съгласно глава втора, раздел I на Наредба за приобщаващото образование (чл. 8 до чл. 11).

✚ В зависимост от степента и вида на увреждане на конкретно дете, коректно да бъдат определени часовете за ресурсно подпомагане, както и необходимостта от работа с други специалисти като психолог, логопед, рехабилитатор и др.

2. Осигуряване на обща подкрепа да децата и учениците с обучителни трудности – глава втора, раздел II от Наредбата за приобщаващото образование.

✚ Организиране в училищата на допълнителни обучения по учебни предмети,

консултации по учебни предмети.

3. *Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания в съответствие с нормативна уредба – ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование.*

✚ Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие – чл. 188, 189 от ЗПУО, чл. 128 и чл. 129 от Наредба за приобщаващото образование.

✚ Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО – Русе, във връзка с одобряването или не на оценките на индивидуалните потребности на децата/учениците от ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, в които няма експертен капацитет за създаването на пълни екипи – чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО.

✚ Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо- физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.

✚ Използване на разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП.

✚ Прилагане на ефективни подходи и педагогически и психологически техники за работа с деца и ученици с разстройства на речта, дефицит на внимание, нарушена концентрация на вниманието и хиперактивност, с аутизъм.

4. *Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.*

✚ Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата.

✚ Провеждане на превантивни кампании срещу агресията и тормоза в училища и по общини.

✚ Запознаване и прилагане на нови подходи за справяне с гневните изблици и напрежението, решаване на възникналите проблеми и конфликтните ситуации без провокиране на ново напрежение, проучване и установяване какво се крие зад проблемното поведение на децата.

✚ Формиране у децата и учениците на умения за общуване чрез използване на игрови методи и техники.

✚ Прилагане в образователните институции на ефективни форми и методи за комуникация между училището и семейството.

✚ Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

5. *Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.*

✚ Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, включително и съвместно с деца и ученици със СОП.

✚ Организиране на различни празници и състезания – на класно, училищно или общинско ниво.

✚ Организиране на културни събития в общините с участието на деца и ученици,

които да представят своите таланти.

✚ Организиране на фестивал, концерт или друга форма за изява на деца със СОП, придружен с изложба и/или базар.

6. Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно, общинско и областно ниво.

✚ Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби.

✚ Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво при постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието, при класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, при прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи (чл. 54 от Наредба за приобщаващото образование).

7. Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие.

✚ Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии.

✚ Провеждане в училищата, осъществяващи професионално обучение, на седмица на професиите (напр. открита сцена, където ученици от различни професии да предложат различни дейности по изучаваните професии)

✚ Организиране на кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, Училищно настоятелство, Обществен съвет – на училищно, общинско и областно ниво.

✚ Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование.

8. Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система.

✚ Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, като се извършва оценка на рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда, и се създава план за краткосрочна допълнителна подкрепа (чл. 73, ал. 2 от Наредба за приобщаващото образование).

✚ Проучване по населени места за необхванатите в училище ученици от социално слаби и семейства от етническите малцинства.

✚ Подобряване на обмена на данни и координацията и сътрудничеството между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система, и по обхвата на учениците, подлежащи на задължително обучение.

✚ Разширяване на обхвата и ефективността на целодневната организация на учебния ден.

✚ Мерки за подкрепа на детето и ученика в прехода към училище и между образователните етапи и степени (чл. 127 от Наредба за приобщаващото образование).

9. Познаване от страна на общините и образователните институции и използване на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

↓ Разширяване на възможностите за включване на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование, с цел изграждане на знания, умения и нагласи, необходими през целия живот.

4.2.2 По оперативна цел 2

1. *Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.*

↓ Взаимодействие между образователните институции и общините за съвместно ангажиране на специалисти от общинските социални услуги.

↓ Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности (ЦОП, ЦСРИ) в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

2. *Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.*

↓ Провеждане на обучения на училищно, общинско и на областно ниво (от РУО) за учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.

↓ Осигуряване на обучителни възможности за членовете на ЕПЛР в училищата и детските градини да прилагат нормативно предписаните методики на оценяване и дейности по оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика (чл. 76 от Наредба за приобщаващото образование).

↓ Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения.

3. *Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координаторите в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование.*

↓ Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики. Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти – на училищно, общинско и областно ниво.

4.2.3 По оперативна цел 3:

1. *Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на нормативната уредба за приобщаващо образование.*

↓ Детските градини, училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие (чл. 6 от Наредба за приобщаващото образование)

↓ Директорите на детските градини и училищата определят координатори в институцията в началото на всяка учебна година. Ролята на координатора е да организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, работата на екипите за подкрепа за личностно развитие. (чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование)

2. *Организиране на обучението на учениците със СОП в паралелки в ЦСОП – Русе*

↓ Организиране на обучението на деца и ученици със СОП в изнесени групи в ЦСОП по реда на чл. 195 на ЗПУО.

↓ Осигуряване на педагогическа и психологическа подкрепа на децата и учениците със СОП за оптимално развитие на силните страни и способностите, коригиране и компенсиране на обучителните затруднения, постигане на очакваните резултати от

обучението, стимулиране на цялостното им развитие за успешна социална и професионална реализация.

3. Развитие на общински Центрове за подкрепа за личностно развитие. Проучване на възможността, необходимостта и обхвата от разкриване на дейности за допълнителна подкрепа към съществуващ център. Делегиране на допълнителни услуги на вече съществуващи центрове.

4. Възлагане от страна на общините на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на лицензирани доставчици на социални услуги за деца съгласно чл. 198, ал. 2 и 3 от ЗПУО. Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата.

4.2.4 По оперативна цел 4:

1. Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

✚ Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини;

✚ Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания;

✚ Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със специални образователни потребности;

2. Подобряване на достъпната физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците, чрез изпълнение на нормативно определените елементи на физическата достъпност.

✚ Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали.

✚ Организиране при необходимост на работни игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.

✚ Реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

3. Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждане до съответната детска градина, училище или ЦСОП. Подкрепа и наблюдение на изпълнението на задълженията на общините за осигуряването на специализиран транспорт за децата с увреждания.

4. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

4.2.5 По оперативна цел 5:

1. Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП - консултиране с

психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др. Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности).

2. Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби:

✚ Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;

✚ Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби;

✚ Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантливи деца.

3. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие:

✚ Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

✚ Прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед № РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката.

✚ Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОЗД към ДСП – Русе и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

✚ Образователни програми и кампании в училище и/или в рамките на ЦОП и/или МКБППМН за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; девиантно и рисково поведение на деца и ученици).

4. Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище.

✚ Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото. Използване на пълния потенциал на наставничеството за работа с ученици, застрашени от отпадане от образователната система;

✚ Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;

✚ Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане;

✚ Училищното ръководство да съдейства на учениците от училищния парламент да получават подкрепа и от органите на местно самоуправление при техни инициативи, свързани с живота на общността.

По оперативна цел 6:

1. Дейности, насочени към местната общественост, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности.

✚ Провеждане на разяснителни кампании, чрез които да се даде яснота за начина, по

който протича процеса на приобщаване, неговият смисъл и ефект за всички деца.

✦ Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

✦ Промяна на нагласите в училищата и детските градини, в които да възприемат индивидуалните различия между децата като източник на богатство и разнообразие, а не като проблем.

2. *Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задължения и възможностите за ранно включване на децата в образователната система.*

3. *Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти.*

4. *Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора със средно и висше образование от етническите малцинства за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.*

5. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Община Борово отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Съгласуваният и приет годишен план се изпращат на областния управител до 15 май.

Изпълнението на Годишния общински план се координира и отчита по ред, определен от кмета на Община Борово и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от ЗПУО. Изпълнението на общинския план се отчита и на областно ниво – до 01 март на следващата година трябва в областна администрация Русе да се представи отчет за изпълнението на дейностите по общинския годишен план.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на областната стратегия започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията. В същия период започва и организацията за изготвянето на нова областна стратегия за следващия период.

6. ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в Община Борово (2020-2022) ще бъде публикувана на интернет страницата на Община Борово и на интернет страниците на училищата в Община Борово.

Общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в Община Борово (2020-2022) е приета на сесия на Общински съвет – гр. Борово с Решение № ..... по Протокол № ...../..... Г.